

Lystrup Stationsby

Velkommen på lokalhistorisk vandring

Turen er udformet af:

Lystrup, Elsted, Elev lokalhistoriske Samling

Ruten er på 2,7 km

Vi håber, I får en god tur.

Marianne Vasard Nielsen, arkivleder.

1. Lystrup bibliotek og handelscentret på Bystævnet.

Biblioteket i Lystrup åbnede her på stedet den 27. april 1973. Før kommunalreformen i 1970 lå i området Elev bibliotek fra 1890 og Elsted bibliotek fra 1895. Begge biblioteker havde haft til huse på de gamle kommuneskoler.

Til Elsted bibliotek var knyttet en læsekreds fra 19. januar 1895 til 1942, hvor den blev ændret til en biblioteksforening.

I dag omfatter biblioteket foruden bogudlån, musik, film og internet også borgerservice.

Overfor ligger Handelscentret, der var visionen om et "City-område" ved det nyudstykkede Hedeskovareal i 1966. Det var Wilson Jørgensen, der byggede centret, og han startede selv en tekstilforretning den 10.11.1966, hvor Nordea ligger i dag. Bygningen, der ligger for sig selv længst ind ad Bystævnet, var hans private villa. Den har senere bl.a. været posthus. Centret har huset mange forretninger, men har fra starten både haft bank og kiosk. Desuden vil mange huske H.H. Isenkram, Frugt og grønt v. bl.a. Frede Sonne og senere Jørgen Black og Tandlæge Hubert Petersen. Wilson måtte af helbredsmæssige grunde sælge centret i 1971.

2. Brugsen

På Lille Elstedvej 13 lå Lystrups første Brugs. Den åbnede d. 31. oktober 1962 med bestyrer Bent Møller. Butikken var fra starten for lille på grund af byggestop.

I 1965 blev den udvidet, men grunden gav ikke muligheder nok, og Brugsen flyttede til Lystrup Centervej i 1978. Siden har MicroSign haft til huse i bygningen, som i dag er tre moderne lejligheder.

3. G.A.L.Thorsens Fabrikker, Vester og Øster Havevej

I 1954 kom den første større industri til Lystrup-Elsted, da G.A.L. Thorsen fik tilladelse til at anlægge en fabrik. Den fabrikerede stålvaske, og i begyndelsen

kom de 45 arbejdere med tog fra Århus. Senere fabrikerede Thorsen alt fra Campingvogne til radiatorer, og i perioder var der op til 300 ansatte. Fabrikkerne lukkede i 1970 og i 1984 blev bygningerne ombygget til 70 boliger.

4. Bygaden - Lystrupvej

På hjørnet, hvor i dag Danske Bank har til huse på lille Elstedvej 2, lå i 1928 et treetages hus med kælder, hvor Thea og Einar Laier åbnede deres trikotage forretning. Den flyttede kort efter til nabohuset Lystrupvej 241. I 1985 bygger Den Danske Provinsbank det nye hus på stedet. Den har før boet overfor, hvor der i dag er cykelhandel. På hjørnet i Lystrupvej 238 var der tidligere købmand. Den sidste var købmand Williams søn Svend. Farvehandler Jens Christian Jensen overtager forretningen i 1988.

Bygaden 1 har en lang historie som både Afholds-hotel, Handelsbank og Videobank. I en periode var der pensionat på stedet, ligesom der har været bespisning af arbejderne fra Thorsens fabrikker.

5. OVERFOR Bygaden 16 –

I 1918-19 har bygherre Bager S. Sørensen lavet et overflø-dighedshorn. Senere har der været tømrer og snedkerværksted, samtidig med at der var brødudsalg. Fra 1964-1972 drev Grethe og Søren Lægdsmand vaskeriet Wascator her. I nr. 10 var der i 1950'erne frem til 1972 ishus. Overfor boede barber Sørensen. Cykelhandler Laier lå i nr. 12 i 1930, og fra 1934 til de lukkede i 1973 solgtes også benzin. Der var telefoncentral i nr. 14.

6. Genforeningsstenen

Stenen mindes 15. juni 1920, hvor Sønderjylland igen blev en del af Danmark. Bagved stenen i nr. 15-17 lå fra 1840 til 1990 en bygning, der var opført som villa af hr. Wichman og senere drevet som hvilehjem af diakon Jens Ahlmann Jensen. Andelsboligerne er fra 1996. Bygaden 18 er opført i 1913, og fra 1925 har der været slagter i bygning. Af slagtere med butik kan nævnes Mathenius Sørensen, Hans Jørgen Sørensen og fra 1953-1983 Knud og Agnes Løhde. 1985-2006 Rie og Eigil Sørensen.

Nr. 20 er kendt som TATOL. Peter Sørensen var også en periode bestyrer af Elsted-Lystrup sygekasse. 1981-82 var der kirkekontor i huset. Mejeriet er opført i 1889. Mejeridriften ophørte i 1956, hvorefter Århus Hørkram producerede konserver – 12 damer skrællede 2 tons gulerødder om dagen i sæsonen – og stegte løg, så det kunne lugtes i byen.

7. Stationen og Kroen

Banen blev anlagt i 1876, og Lystrup station blev opført i 1877. 1916 kom der posteks-pedition til byen. Før 1877 fik man post via Lisbjerg. Her lå også Lystrup Kro med købmandsforretning.

Kroen blev drevet indtil 1974. I 1981 blev Stationsvej 4 bygget på grunden.

8. Baneoverskæringen

I skovbrynet nr. 25 ligger det oprindelige stuehus til Lystruplund. Gården blev flyttet på grund af banen i 1877. Mellem 1963 og 1968 anlægges Sønderkovvej, og Hovgården, der er nyopført efter brand i 1952, blev delt, så stuehuset Sønderkovvej 11 og avlsbygningerne nr. 12 kom på hver sin side af vejen. Ved banen ses ledvogterhuset, og på den modsatte side ligger "skrædderens hus" hvor Skrædder N.P. Nielsen og fru Sørine boede i 50'erne. De havde en hånddrevet rulle på loftet.

9. Møgelgårdsvej 1 – Den gamle smedje

Smeden i Lystrup var ansat af bønderne i byen frem til 1923, hvor han blev selvstændig. Den sidste smed i Lystrup er Peter Rasmussen. Smedjen lå på grænsen mellem Århus og

Randers Amt, og myten fortæller, at smeden stod i Århus Amt og slog på ambolten i Randers Amt. Overfor smedjen ligger i dag et parcelhus – det blev i 1956 bygget af frivillige, som LIF's første klubhus. På Munkhøj 20 ligger Villa Engbo, der er opført i 1897. I 1924 blev huset købt af murer Andersen, der i en menneskealder var meddeler til Demokraten med lokalt stof fra området.

Munkhøj 16, Enghavegård, blev drevet som landbrug frem til 1982, og udbygningerne nedrives omkring 1990.

10. Lystruplund

Lystruplund blev flyttet på grund af banen i 1877. Den blev drevet som landbrug til 1960'erne, hvor jorden sælges. I 1965 opfordrer Elsted kommune Boligforeningen Ringgården til at bygge almen-nyttige boliger i området. I 1973 er der rejsegilde på bebyggelsen, der bevarer gårdens navn. På Skæringvej 112 lå en overgang fra 1965 til 1990 Brandstationen i Lystrup. Før den tid havde man et brandberedskab bestående af et udvalg af områdets mænd, og de havde en brandsprøjte i et skur ved gadekæret eller branddammen i Elsted. Fra 1965 havde Elsted kommune overenskomst med Falck Zonen om brandslukning.

11. Lystrupvej – før Århusvej

Vejen over "mosen" blev bygget i 1935 som et arbejdsløshedsprojekt. Før den tid måtte man over enten Lisbjerg eller Egå for at komme til Århus. Fra 1877 kunne man dog tage toget. Villa "Sønderborg" på Lystrupvej 239 blev nedrevet i forbindelse med vejbyggeriet, og i 1938 opførte Købmand og sognerådsformand Valdemar Buttenschøn bungalowen. Lystrupvej 226 er et Ledvogterhus opført i 1928. Fra adressen Lystrupvej 225 blev der kørt rutebil fra Lystrup til Århus. I 1973 overtog Århus kommune de 3 rutebiler, og i 1974 kørte linie 9 for første gang. I 1950 blev kravet til et professionelt kontor til de ansatte så stort, at kommunen købte villaen nr. 230 til formålet. Kontorarbejdet i kommunen blev tidligere udført privat hos sognerådets formand. Fra 1921-1950 var V. Buttenschøn formand for sognerådet. Han boede Lystrupvej 239, og kommunekontoret lå i hans kælder i perioden.

Retur til biblioteket

Vil du vide mere så læs i Lystrup, Elsted, Elev lokalhistoriske Samlings kalendere, de kan stadig købes på Lystrup bibliotek.

Har du en god historie, billeder eller ting, som du vil dele med andre, så kontakt Lystrup, Elsted, Elev Lokalhistoriske Samling, Lystrup bibliotek, Bystævnet 4B, 8520 Lystrup.

Projekt "Natur og kultur omkring Lystrup gamle Stationsby" er støttet af Friluftsrådet

Lystrup Stationsby

SIGNATURFORKLARING

- Sognegrænse
- Rute
- Jernbane
- Lokaltet

Baggrundskort luftfoto 2004 Nord
© Århus Kommune
Informatikafdelingen

0 200 m

Oktober 2010

Elsted sogn

Lystrup sogn

Hovmarken

Bystævnet

Lille Elstedvej

Møgelgårdsvej

Jernbane

Skæringvej

Egå sogn

